

2025/2026. tanév

Iskolai forduló

I. korcsoport, 7-8. évfolyam
Írásbeli feladatlap
MEGOLDÓKULCS

Elért pontszám:

/125 pont

Iskola:

Versenyző:

Kedves Könyvtárostánár Kolléga!

A forduló feladatlapja több helyen nyitottabb kérdéseket, alternatív válaszlehetőségeket is lehetővé tevő feladatokat tartalmaz, hiszen az iskolai fordulón van erre a legjobb lehetőség. A megoldókulcs igyekszik ezek értékelésében segítséget nyújtani, de a helyi állomány és a tanulók egyedi válaszai ismeretében Önnek kell döntenie az értékelés bizonyos pontjain. A források hivatkozásának és adattartalmának könnyebb ellenőrzéséhez kérhetjük a diákokat, hogy a használt forrásokat gyűjtsék egy helyre, hagyják nyitva számítógépükön.

A fényképezés ma ott van legtöbbünk hétköznapijában és kiemelt eseményein egyaránt. Mi magunk is készíthetünk fényképeket, de állhatunk a kamera előtt is. Gyere velünk egy gondolat- és alkotói kísérletre! Hogyan nézhetne ki ez a fotó ma elkészítve, újragondolva? És mire lenne jó mindez a könyvtárak szempontjából?

Tanácsok a sikeres feladatmegoldáshoz:

- A fenti problémafelvetést teljes munkád alatt tartsd szem előtt. Minden részfeladat ezt szolgálja.
- Tekintsd át az összes feladatot, mert az egyes feladatok szükségszerűen összefüggnek!
- A feladatokban karikázd be a fontos szempontokat! Pl.:
 - o mennyiségi elvárások,
 - o tartalmi elvárások.

Támogató:

Kulturális és Innovációs Minisztérium Nemzeti Kulturális Támogatáskezelő Nemzeti Tehetség Program

1. KI? MIT? MIKOR? HOL?

Kilátás a dolgozószobából címen ismerjük a fenti, az első fennmaradt fényképként számontartott alkotást. Egy mű értékeléséhez és hivatkozásához viszont legalább négy kérdésre kell tudnunk, de legalábbis megpróbálnunk válaszolni. Ki, mit, mikor, hol adott közre vagy alkotott?

a) Járj utána legalább három forrásban, hogy minél megbízhatóbban válaszolhass! Az alaposság érdekében többféle forrástípust használj!

Minden cellába beírt megfelelő adat, információ 1 pont. Pl.:

A forrás (rövid) címe:		1. Wikipédia	2. Találmányok és felfedezések	3. Révai	Kultúra.hu
A fotó	Ki? Fotós neve:	Nicéphore Niépce	J. N. Niépce	Joseph Nicéphore Niepce	Joseph Nicéphore Niépce
	Mit? Kép címe:	Kilátás a dolgozószobából	nem említi	nem említi	Kilátás a dolgozószobából
	Mikor? Készítés ideje a lehető legpontosabban:	1826. vagy 1827. jún. vagy júl. bizonytalan	1822	1824	1827 nyara
	Hol? Készítés helye:	Saint-Loup-de-Varennes	nem említi	nem említi	Saint-Loup-de-Varennes
A forrás	Információ-hordozó típusa:	elektronikus	nyomtatott	nyomtatott	elektronikus
	A kézikönyv típusa, ha az:	lexikon	gyermek-enciklopédia	általános lexikon	nem kézikönyv
	Megjelenési ideje:	2025.01.30.	1988	1916	2023.07.05.
	Kiadója	nincs	Novotrade	Révai	Petőfi Kulturális Ügynökség

b) A fenti táblázatban csak néhány jellemzőjét adtad meg forrásaidnak. A pontosság és visszakereshetőség, ellenőrizhetőség érdekében készíts irodalomjegyzéket a három forrásról!

Tételeként, max. három tételig:

1-4 pont = Az alábbi bibliográfiai azonosító adatok helyes megadásáért 1-1 pont:

szerzőség (ha valóban nincs és nem írt, akkor jár a pont), cím (alcímmel, ha van), megjelenési adatok (hely és/vagy kiadó) vagy bennfoglaló mű adatai, év

1 pont = Nem ír oda nem illő adatot. (Terjedelemért, ISBN-ért nem jár pontlevonás.)

1 pont = A dokumentumtípusnak megfelelő minden, az azonosításához szükséges/ szokásos adat szerepel.

+1 pont = Egy elterjedt hivatkozási stílusnak megfelelő adatsorrend, központosítás.

Pl.:

Fényképezés, film és televízió. In: Reid, Struan: Találmányok és felfedezések. Budapest, Novotrade, 1988. 56-59. p.

Joseph Nicéphore Niépce: a fényképezés úttörője, akitől ellopták a sikert. In: Kultúra.hu. Budapest, Petőfi Kulturális Ügynökség, 2023.07.05. URL: <https://kultura.hu/joseph-nicephore-niepce-a-fenyekepezes-uttoroje-akitol-eloptak-a-sikert/>

Kilátás a dolgozószobából. In: Wikipédia. 2025.01.30. URL:

https://hu.wikipedia.org/wiki/Kilátás_a_dolgozószobából

Niepce. In: Révai nagy lexikona. Az ismeretek enciklopédiája. XIV. kötet. Budapest, Révai, 1916. 467. p.

c) Gyűjtött adataid segítségével válaszolj az ezen feladat címében és bevezetőjében is feltett kérdésekre! A válaszban a felmerülő dilemmákra is térj ki!

1 pont = Ki? = Az alkotó neve. Min.: Niépce

1 pont = Mit? = A kép címe magyarul vagy eredeti nyelven, a táblázattal összhangban. Pl.: Kilátás a dolgozószobából

1 pont = Mikor? = 1822-1827 közötti adat. A táblázat adatainak és ellentmondásainak megfogalmazásával.

1 pont = Település neve: Saint-Loup-de-Varennes

2 pont = Érthetően fogalmazott szöveg.

Pl.: Niépce neve nem minden kézikönyvben szerepel. „Kilátás a dolgozószobából” címen említik az első fennmaradt képét, de ezt nem adja meg minden róla szóló kézikönyv, így annak dátuma sem pontosan megadható ezek alapján. Van, ahol általában a feltalálás időpontját adják meg, és nincs kimondva, hogy erre a képre vonatkozik. Van, ahol (Kultúra.hu portál) egyértelműen megadják 1827 nyarat, de a Wikipédia két lehetséges évet is ad az 1826 vagy 1827-et. A képet megnevező források a készítés helyeül mind Saint-Loup-de-Varennes-t adják meg.

a)	27	
b)	19	
c)	6	

2. DOLGOZÓSZOBA?

Egy lakásban a dolgozószoba gyakran a könyvek vagy azok egy részének helye is. Ezt szokás családi könyvtárnak is nevezni.

a) Könyvtár-e a családi könyvtár, ha a könyvtár fogalmát tekintjük? Válaszolj a kérdésre és érvelj tömören, mondatokba fogalmazva a könyvtár legalább 5 jellemzőjét megadva! A válaszodban utalj arra is, hogy a könyvtár melyik meghatározására építesz!

5 pont = Legalább 5 jellemző. Pl. bármely szóval kifejezve: intézmény, rendszerezett, szolgáltató, könyvtáros, feltárt, nyilvántartás, szabályzatok alapján, látogatható/elérhető, olvasói egy közösség tagjai

2 pont = Összehasonlító, érvelő szöveg.

1 pont = Következtetés levonása, válasz a kérdésre.

1 pont = Utal, ha nem is bibliográfiai hivatkozással valamilyen forrásra és/vagy a könyvtárhasználati óráira, a tanultakra

1 pont = érthető mondatok

1 pont = nyelvhelyesség, helyesírás

Pl.:

A könyvtárak az Információzz! c. kézikönyv (Magyar értelmező kéziszótár) szerint is rendszerezett és szolgáltatásra kialakított gyűjteményt jelentenek. Egy otthoni, családi könyvtárban lehet rend, a családtagok ezt át is láthatják, de az nem a könyvtártudományi szakrendek alapján kialakított, hanem a családtagok igényei és a hely adta lehetőségek szerinti. Egy könyvtárban alapvető, hogy van szakképzett könyvtáros, aki a rendet kialakítja és segíti az olvasókat. A könyvtár alatt egy intézménytípust értünk, melyre jogszabályok, szabványok vonatkoznak, mely alapján nyilvántartásokat vezet, illetőleg otthon a saját könyvtárunkkal nem teszünk meg, hiszen azt csak mi, a család tagjai és esetleg ismerőseink használják, nem lehet bárki olvasója. Az intézményként, szolgáltatási céllal működő könyvtárnak a dokumentumai katalógusban visszakereshetők. A családi könyvtár egy könyvgyűjtemény ugyan, de nem rendelkezik más könyvtári jellemzővel, így nem tekintjük könyvtárnak, csak annak nevezzük a hétköznapi szóhasználatban.

b) A dolgozószobát szokás könyvtárszobának nevezni, de a könyvtárat és esetünkben az iskolai könyvtárat is nevezhetjük/tekinthetjük dolgozószobának. Érvelj ezen megközelítés mellett! Az érvelés során térj ki a könyvtártípus sajátos jellemzői közül legalább kettőre, és használj fel legalább három élethelyzetet, amikor valaki dolgozószobaként használja az iskolai könyvtárat!

1 pont = Kifejezetten az iskolai könyvtárról szól a válasz.

2 pont = Legalább két jellemzője az iskolai könyvtárnak. Pl. bármilyen megfogalmazásban: iskolai munkát támogatja, pedagógusok az egyik használói csoport, tanítja az önálló munkát, az iskolai feladatok megoldásának egyik helye, gyűjteményét az iskolai feladatokhoz alakítja, a használóknak megfelelő bútorzat.

3 pont = Élethelyzetenként 1 pont. Pl.: házi feladat megírása, pedagógus órára készül/dolgozatot javít, csoportos feladat megoldása, beülni tanulni/olvasni egy feladathoz, keresni egy feladathoz, a könyvtárostanár itt dolgozik.

2 pont = Érvelő szöveg.

1 pont = Következtetés levonása, válasz a kérdésre.

1 pont = Érthető mondatok.

1 pont = Nyelvhelyesség, helyesírás.

Pl.: A jó dolgozószobához az kell, hogy minden biztosított legyen az elvégzendő szellemi munkához. Az iskolai könyvtárban számos eszközt és dokumentumot megtalálhatnak a diákok és a tanárok is a munkájukhoz, hiszen vannak asztalok, székek, számítógépek és sokféle dokumentum elérhető. A diákok megoldhatják itt a házi feladataikat, de kiselőadásokra is készülhetnek, hiszen a gyűjtemény úgy kerül kialakításra, hogy az iskolai feladatokat segítse. Láthatunk itt tanárokat is, akik az óráikra készülnek vagy éppen dolgozatokat javítanak, mert itt van hozzá megfelelő hely és nyugalom. Nem feledkezhetünk el a könyvtárostanárról sem, aki pedig egész nap itt dolgozik, itt van a munkasztala, számítógépe. Ha ezeket a szempontokat vizsgáljuk, akkor láthatjuk, hogy az iskolai könyvtár egy nagy, közös dolgozószoba.

a)	11	
b)	10	

3. TE HOGYAN CSINÁLNÁD?

Érdekes lenne készíteni a világ első fennmaradt fényképéhez hasonlóan az iskolai könyvtáradból úgy, hogy látszódjon: az egy könyvtárban készült. Előtte gondolkodj, tájékozódj!

Milyen fotótechnikai problémák, szempontok merülhetnek fel egy ilyen kép esetén? A sok lehetségesből írd majd legalább kettőt! Válaszod során használj az alábbi kifejezések közül legalább hármat!

fény, megvilágítás, perspektíva, kompozíció, vezérvonal, harmadolás, aranymetszés, formátum
baladóknak: pillanatkép, előtér/háttér, mélységelesség, képfelület, kontraszt, pillanat, tónus, exponálás, vaku, záridő

a) Melyik forrás segít amatőr/kezdő fotósként, hogy lásd a fenti fogalmak fontosak-e neked most? Itt van néhány fényképezéssel kapcsolatos könyv. „Preparáld ki”, vagyis lásd el megjegyzésekkel az ajánló bibliográfiát az alábbiak szerint:

- Írd fel a raktári jelzetet, lelőhelyet, ha szükséges és a státuszt! Ha van az iskolai könyvtáradban akkor az „**iskk**” mellé, ha nincs, akkor a „**máshol**” mellé, de ebben az esetben a könyvtár rövid nevét is írd oda.
- A ? mellett add meg, hogy alkalmasnak látod a fenti feladathoz? Miért? Miben? Indokold néhány szóval a bibliográfiai adatok felhasználásával!

Minden beírt vagy jogosan kibúzótt/kibagyott adat 1 pont.

Marien, Mary Warner: A fotográfia nagykönyve. A fényképezés kultúrtörténete. 2. kiad., Budapest, Typotex, 2019, 575 p.

iskk: Pl.: nincs máshol: Pl.: Dunaújvárosi Egy. 770 M 31
? Történet, nem jó

Olsenius, Richard: National Geographic fotóiskola. Fekete-fehérben. Budapest, Geographia, 2005, 159 p.

iskk: Pl.: 770 O 33 máshol: *ide nem kell adat, ha van az iskolai könyvtárban*
? lehet benne, mert kezdőknek valónak tűnik

Präkel, David: Világosítás. Budapest, Scolar, 2009, 175 p.

iskk: Pl.: nincs máshol: Pl.: Dunaújvárosi Egy. 770 P 89
? csak világítás, túl speciális, túl profi nekem

b) Érdemes más könyveket is használnod a feladathoz, és ha használsz, úgy tudod a fenti bibliográfiába beilleszteni, ha látod/felismered, milyen hivatkozási sablont alkalmaz. Jelöld be, hogy az alábbiak közül melyikhez kell most igazodnod!

☐	Szerzőség (Megjelenés éve): Cím. Alcím. Kiadásjelzés, Kiadó
☒	Szerzőség: Cím. Alcím. Kiadásjelzés, Kiadás helye, Kiadó, Megjelenés éve, Terjedelem p.
☐	Szerzőség: Cím. Alcím. Kiadásjelzés, Kiadó, Kiadás helye, Megjelenés éve. Terjedelem p.
☐	Szerzőség: Cím. Alcím. Kiadásjelzés, Kiadás helye, Kiadó, Megjelenés éve
☐	Szerzőség, (Megjelenés éve): Cím. Alcím. Kiadásjelzés. Kiadás helye. Kiadó. Terjedelem p.
☐	Szerzőség: Cím. Alcím. Kiadásjelzés, Kiadás helye, Kiadó, Megjelenés éve. Terjedelem o.

c) Keress is a könyvtárban egy kiadványt, ami segíthet a fénykép elkészítésében! Készíts róla a fenti bibliográfiába illő hivatkozást!

1 pont = A választott (nem a megoldókulcs szerinti) sablon szerinti adatsorrend.

1 pont = A választott sablonnak teljesen megfelelő központosítás.

1 pont = Relevancia, vagyis a fotózás technikájáról, kompozícióról is szóló könyv.

7 pont = A következő adatok megadása, megfelelő adatonként: szerzőség, cím(ek), kiadás helye, kiadó neve, év, terjedelem.

Pl.: Enczi Zoltán: Digitális fényképezés kezdőknek. Budapest, Rainbow-Slide, 2010, 159 p.

d) Most, hogy tájékozódta, néhány fotós szempontról, szakkifejezésről, válaszolj a feladat elején feltett kérdésre!

1 pont = Szituációhoz (az iskolai könyvtár lefotózása az ablakából látható kilátással együtt) illeszkedő válasz.

2 pont = 1-1 fotótechnikai probléma, ami az adott helyszínen felmerülhet.

3 pont = A felsorolt szavakból, kifejezésekből mindegyik 1 pont, max. háromig.

Példamondatok: A kép előtérében érdemes elhelyezni a munkaeszközöket, hogy a könyvtárban végzett tevékenységet hangsúlyozza. El kell döntenie, hogy egy pillanatképet akarunk mutatni a könyvtár életéből vagy egy beállított csendéletet. Az eredeti kép nem használja a harmadolás szabályát, de ha a kép egy asztalnál ülő perspektívájából készül, akkor eltolhatjuk úgy, hogy az ablak mellett lévő könyvespolc töltse ki a kép kétharmadát, hiszen a könyvtárat akarjuk kiemelni. A polcok vonala vezérvonalként is használható. Az előtérben lévő asztalon lehetne egy kutatómódszertan könyv. Ha kis mélységelességgel fotóznánk, akkor lehetne ez éles és a kilátás homályos. Ahhoz, hogy a polcok is beleférjenek a képbe, fekvő formátumot célszerű alkalmazni. Meg kell figyelni, hogy melyik napszakban hogyan esnek a fények, hogy a kilátásból is meg tudjunk valamit mutatni. Erős napfényben a kontrasztok túl erősek lehetnek. A vakut ne az előtérben lévő könyvre, hanem a plafonra irányítsuk, hogy szórt és ne természetellenes fényt kapjunk. A szép tónusú képhez a záridő állításával érdemes többféle exponálással kísérletezni.

a)9	
b)10	
c)10	
d)6	

4. AZ ELKÉSZÜLT FOTÓ ÜZENETE?

Most pedig készítsd is el a fénykép első változatát! Vagyis készíts a világ első fennmaradt fényképéhez hasonlót az iskolai könyvtárból/ról úgy, hogy látszódjon, hogy könyvtárban készült!

a) Magyarázd el, mit látunk a képen! Rajzold ide az elkészült kép vázlatát/sematikus rajzát, majd jelöld számokkal az egyes részeket, amiről írsz! Legalább három részét magyarázd úgy, hogy megtudhassunk valamit a könyvtárról és annak dolgozószoba jellegéről! Válaszod tartalmazzon komoly, szakszerű elemeket is, de lehet benne humoros, szokatlan értelmezés is.

(Nem élethű rajz kell, csak látszódjon pl. hogy hol az ablak, és ahhoz képest polcot vagy széket látunk attól balra, jobbra. A szöveggel fogod tudni magyarázni, mi micsoda. Az értékelésben a tartalom számít!)

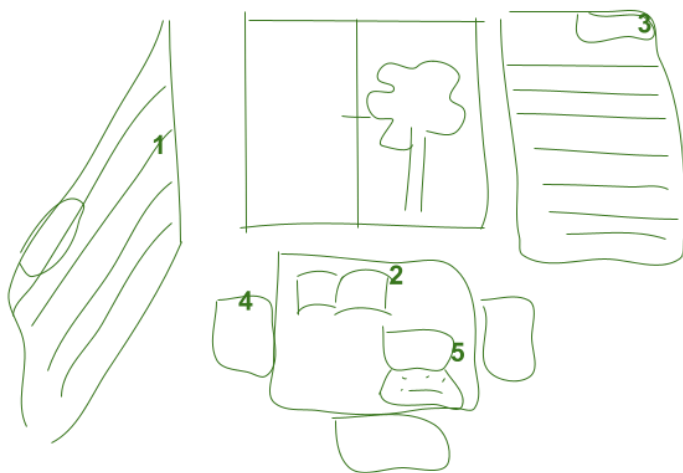
1 pont = Szerepel az ablak/ajtó, ahol ki lehet látni bárhova: utcára, folyósóra...

1 pont = Megszámozza a kép részeit, majd külön a számok mellé írja a magyarázatot.

3 pont = Könyvtári jellemzők, berendezés... szempontonként 1 pont, max.: 3 pont.

3 pont = A könyvtári jellemzők dolgozószobához kapcsolása, szempontonként 1 pont, max.: 3 pont.

Pl.:

1. A könyvespolcokon lévő könyvek forrásai a munkának. Kéznel vannak.

2. Egy könyv nyitva van, épp használja a munkához, tanuláshoz.

3. A polcokon könyvtári feliratok vannak, amik segítik a feladathoz szükséges forrás megtalálását.

4. Szék, asztal biztosított a tartós, elmélyült munkához.

5. A könyvtár számítógépet is biztosít az iskolai feladatok elvégzéséhez.

b) A képed egyszerre lehet alkalmas a könyvtár népszerűsítésére és kultúrtörténeti ismeretterjesztésre. Érdeemes lenne közzétenni az iskola könyvtár különböző offline és online felületein. Írj hozzá egy bejegyzést, mely a fenti célokat valósítja meg!

3 pont = A könyvtár népszerűsítése, információk a könyvtárról.

3 pont = Kultúrtörténeti információk a fényképezés történetéről, az első fényképről. A feladatsor során gyűjtött adatok felhasználása.

1 pont = A kép(ek)hez kapcsolja a tartalmat.

1 pont = Érthető, posztnak megfelelő szöveg.

1 pont = Nyelvhelyesség, helyesírás.

Pl.:

Ez az iskolai könyvtárunkban készült fotó tisztelgés a Joseph Nicéphore Niépce francia feltaláló által készített első fennmaradt fénykép előtt. Ő kb. 200 éve lőtte ezt a képet házuk dolgozószobájából. A mi képünk iskolánk közös „dolgozószobájából” készült. Iskolai könyvtárunkban biztosított minden, ami az elmélyült és alapos munkához kell. Nézzük csak meg ezt a képet! Van megfelelően nagy asztal, ahol elfér minden munkaeszköz: könyv, laptop, papírok. Ha pedig az internet nem lenne elegendő vagy elég összeszedett, akkor karnyújtásnyira elérhetők a gondosan szerkesztett kézikönyvek, szakkönyvek, szótárak. Ha pedig elgondolkodnánk, a kilátás itt is nyugalmat áraszt, mint Saint-Loup-de-Vareennes-ben. Gyere és próbáld ki, milyen itt elkészíteni egy leckédet!

a)8	
b)9	

Köszönjük, hogy részt vettél ebben a munkában!

Munkád értékelését várd könyvtárostanárodtól!

Az elkészült fotót vagy továbbfejlesztett változatát akár meg is oszthatjátok az iskolai könyvtár felületein. Ha így tesztek, használjátok a #Bodverseny címkét, és küldjétek el a megyei és az országos versenyszervezőknek is.